

Pripovedka o povodnem možu.

Na izhodni strani Pohorja v šentmartenski fari je velik slap ali skok, ki mu "Rotartov šum" pravijo, menda zato, ker je na Rotartovem zemljišču. Skala, ob kateri voda naravnost navdol teče, je preč čez 7 sečrjev visoka; in v ploščnato pečino, na katero voda pada, drži globoka, globoka luknja, kateri do dna priti ni mogoče.

V tej globini pravijo, prebiva povodni ali kakor na Pohorji govoré vodeni mož. Bog obvaruj tedaj ti globini se bližati. Posebno otroci, zlasti pa mlade dekleta, so v veliki nevarnosti. Povodni mož plane iz globine in koj jih potegne noter.

Prigodilo pa se je, da je svoje dni lepa mlada deklica blizu šuma svinje pasla. Sloč šum na tanko pogledati, stopi tedaj bliže, ali glej hipoma plane povodnej iz temne luknje in bilo je po ubogem deklicu. Cele tri leta jo je imel pri sebi. Vsako leto mu je porodila sina; ko pa četrto leto pride, ga začne prav lepo prositi, naj bi jo pustil, da si stariše obišče. Dolgo ni bil volje, ker pa le prosi in taranja, jo prepaše z verigo, rekoči: „Dobro, pa idi. Ko bodem na prvokrat pucuknil za verigo, že moraš doma slovo jemati, drugičkrat — že iti, tretjickrat — pa je tu bito.“

Popraša ga, kaj bi starišem nesla; on pa veli: „Pomek, hišo in nesi smeti.“ Je storila in šla. Grede si na misli: „Morebiti sem pa kos, da se znebim verige in se rešim žalostnega življenja pri povodnem možu.“

S ključem, ki ga pri sebi ima, začne verigo odklepiti in jo zadnjič res odklene. Osviži verigo okoli velikega hrasta, gre svojo pot. Domu pridri spusti spasiško, in glej, smeti na tla padši se vse v rumeno čisto zlato spremené. Pripovedovaji, kako se ji je godilo, se vedno ozira skoz okno na hrast, okoli kterega je bila verigo ovila. Ura si ni pri kraju, hrast se že trese kotička, poslednjič ji čisto zgine izpred oči.

Kmalu pa pride samolej povodnej po njo. Zgledavši jo, se razjdi in pravi: „Pojdi z menó, če ne, ti staršega sina na kol nabodem.“ Ona pa pravi: „Stori, kar hočeš, vraj je ravno takšen pes, kakoršen si ti.“

Ni dolgo čepelo, prinese ji sina na kol nabodeneza in zajuga, ako ne pojde, tudi srednjega in mlajšega nabodsi. Ko pa ona vrelaj enako odgovori, povodnej vidi, da ničesar ne opravi in se vrne. Po gostiči pa, skoz katero je šel, je takra burja postala, da je drejju roke lomila.

(Blijo tako mi je to pripovedko eden mojih najmarljivejših učencov pred tremi ali četrtemi leti zapisal. Spominjam se skoro enake pripovedke, po gosp. L. Tomamu pred tremi leti, če se ne motim v Novicah razglašene, katero je bil, kakor pravi, v Radolaki okolici na Kranjskem slišal. Tako se Slovenci, če ravno razcepjeni, v mislih o raznih bitjih vjemajo. Tu naj še pristavim to-le: ko sem še fantič doma v Kranjski gori bil, so me stara matla (tako pravimo v Kranjski gori babici) dostikrat, ko sva na polju bila, skoz katero Sava teče, takole svaili: Ne hodi k Savi, ali pa te boče „motovilec“ noter potegnil. — Kaj je „motovilec“. Ali je še kje drugod znan? Kaj o njem pripovedujejo?)

Ravno tako, kakor prvo noč, stori vojak tudi drugo, toda ni se več skrival med klopi, temoč gre in vstopi se na velikem altarju zad za nekim svetnikom. Ko spet nastopi mrkvaška ura, prikaže se Kraljičina, pa ne več vsa črna. Bila je že bela kot sneg do pas. Stela je spet pod zvonik, in ker tu nič ne najde, dirja kakor navadno po cerkvi gori in doli, prestopne vse kote in gre tudi med klopi stikat, le na oltar se ne ozre. To se je godilo do polnoči. O polnoči pa zjine in ni je bilo več; vojak pa se na jutro spet orne h kralju. Kralj, ki ga je spet željno pričakoval, samega veselja ni vedil, kaj bi počel.

Kakor prvič in drugič stori dosluženeec tudi tretjič, pa skriva se na prizivno in tu je pričakuje. Kakor scer je prišla spet tretjo noč ob ravno isti uri. Bila je bela že do nog. Najprvo teče kot obakrat pod zvonik; ker tu nikogar ne narajma, jame iskati med klopmi, in ker tudi tu ni nič, po oltarju, nato pa teka po cerkvi in išče povsod, dokler ura dvanajst ne odbije. Zdaj postane, ko bi trenil, vsa bela in ugleda rešivca svojega, steče k njemu, ga objame in se mu zahvali. Nato pa gresta oba v grad. Kako se je kralj razveselil hčere svoje — kdo bi povedal in popisal — človeška roka ne! Da' rešivca za ženo, kakor je bil objubil, zraven pa še polovico kraljestva. Veselo so obhajali ženitovanje in tudi jaz sem bil zraven. Dali so mi in naprstnika jesti, pa iz rešeta riži, in od fistikal mam še zdaj moker jezik in mokre usta.